

Leidraad:

bydraers alfabeties:

Phil du Plessis

Wessel J Groenewald

Neels Nothling

Anneli Pienaar

Tjaart Potgieter

Henk Rall

Casper Schmidt

Mannis Stenvert

Chris van Niekerk

George H Weideman

PHIL DU PLESSIS -

droogtekoei 'n requiem

redemptus est

plafonengel

idiot

twee vertalings

tap

klein mirakel

houtsnee

uitvaart

DROOGTEKOEI 'N REQUIEM

dies irae

bars slote

tussen hangende

heupe hangende

vog verdroog

tuba mirum

gerimpelde tepels

kyrie

eleison

miserere reën

krak sonder melk.

vul met spoelsand

sperm op spoelgrond

vir spreeus

aasvoëls requiescat

tussen uitgedroogde

horing agter

ribbes skeur

ooglose

tonglose holtes

ribbes slierte

velnat

waaisand en

dies irae

REDEMPTUS EST

die jongman pers

sy blou lippe

gelowig saam

stuur sy gesig

deur grys voue

monniksgewaad

maak

met sy siel

die spieël voor hom

sag

deur bloedlig pienk

sy verskrikte gees

reguit

sontoe

PLAFONENGEL

my pienk lyf

jag eindeloos

saters

vriendelik

vasgeplak

teen 'n skuimende blou hemel

IDIOOT

blinde oë
kortgeknipte tong
rye tande blind agteroor
skreeu
van die pyn sonder rede
van wees van byna nie wees nie
van die onmens sonder rede
skreeu rye tande
getande oë
blind agteroor

kortgeknipte tjank

TWEE VERTALINGS

1 - na Meisetsu

kluite
wat beweeg?
nee - kwart

2 - na Tandanori

ingehaal deur die donker
maak ek 'n boom my herberg
my gasheer is vannag
'n kersiebloeisel

TAP

tap

die vog uit winterbome

sny die sipresse

paddastoel bokant die rook

laat my brein

rooiblondoring uitkolk

in 'n ysterpot

kook my arms

sintetiese plantvetschmaltz

ontbloot my liggaam

aan die

erotiese hitte

van die son deur 'n winkelvenster

dan ! sal ek oor jou heenloop

en my alleenskadus wreek

KLEIN MIRAKEL

ek het aan die maagd

'n kleed geskenk

sy het geglimlag

en my op haar glans laat vaar

ek het aan die maagd

'n kleed geskenk

HOUTSNEE

bome in die son
deur teer omring
identiteitloos
- selfs tussen die strak beton
vervaag hul slank lyn
in die spieëling
van grys en swart

UITVAART

- vir Larry Scully
geometries gespanne
vure
stoei symmetries
met die raam
deurboor dit
met wit en swartgrys dorings

gloeiende komete
smeul
oor groter wydte doek

smelt
in koeler ligroos uitspannel
sensueel deurligbare mere
'n gebalanseerde anargie
amorfe vlakke
sonder raam

WESSEL J, GROENEWALD -

dualiteit van elegiese ontbinding
grenssituasies
tot aan die voleinding
rooi hordes

DUALITEIT VAN ELEGIESE ONTBINDING

'n porsie brein verdwyn
gou in die stankend klei
op die skinkbord van 'n bomskerf
'n arm wil nog halsstarrig
die laaste weerstand
bied
teen die elemente opgeslurp deur
gulsig mandibels verwerk deur
vyf millegram tripsien
verwaai benat verweer
van 'n warm wurm se slap spysverteringskanaal
totdat vel en vlees aar en sening
triceps en biceps
verwaai verbrand en benat
my transformeer tot
ekskreta
en my arm wat nou nie
meer halsstarrig is nie
groeibodem
vir vet madonnalelies
verskaf alreeds verpes
gestroop
verwaaide benatte verbrande kalsium.

Sy kom pluk blomme ook vir my. Sy dink ek lê (of ten-
minste wat hulle van my kon kry) onder 'n sware grafsteen.
My glimlag lê en gryns op die breë kroonblaar van die
lelie getemperde halsstarrigheid in die groen stingel.
Stukke vel nou geel en wit. Fotosintese benut my
vryelik in die erdepot op die graf waar sy woon.

GRENSSITUASIES

Opgerol klappend onbewus wagtend -
op geboorte
met bewussyn
klink monotoom tegelyk
roepend en
verlatend
(alle intimiteite saamgevat/konklusie:
'n stryfgetrekte inkantasie -)
die eerste vae tenette van bewussyn ..?

TOT AAN DIE VOLEINDING

Die ure
soos demone prik:
(vanaf 622 redding deur die swaard;
in 1553 borrelende Servet braai in Geneve)
met hete vurke pretensieloos
- oop transparante baarmoeder
dragtig aan vrag
na vrag hygende konsepsies
(Utopia in 1917 nie meer ver nie)
van wat eendag
sal/moet wees
nou IS
S K E L E T F R A G M E N T E .

ROOI HORDES (Opgedra aan die voëls van die hemel
en die lelies van die veld wat geen
ideologie ken nie)

Die virusse knaag aan my retina
en alles disintigreer
ek glo
nog 'n bietjie aan God die mag van die gees oor die vlees
ek sien
swart spikkels geperforeerde masjiengeweerlope gate
en prikkels kwanta gedistilleerde bewussyn ontsnap
uit die lekkasies van futiliteit
die virusse vreet en vreet, nivelleer en nivelleer
deur oogsenu en oogspier á la Freud en Adler
kaal vlaktes van wanhoop gaap dorstig oor my korteks
en kanker en teer
d i e p e r
en dieper

tot aan die rand van die groot dorsland ..

Elektrodes silwer en goud
psigoanalise stel die funksie van my breinkorteks as geheel vas
terwyl die virusse al met die oogsenuwee deurdring ..
na die dorstige vlaktes van die grysstofduine
en witstofleegtes voortsnel met aaklige subsoniese giljetjies
en verroes die elektrodes met hulle snel toenemende ekskreta
wat onder die kranium saampers
die dokter analiseer in desperate kapitulasie die doodse vlaktes
waar die nukleinhordes soos tuaregs veglustig voortsnel
en my wêreldjie afbreek

NEELS NOTHLING -

perron

skimmel spons

in vreemde land

warm son

trein

terugkeer

PERRON

hier's mense (slim diere) op 'n knop
te vertrek te kom
die hoë koepel die deksel van 'n pot
in hom oorbly die afval dit wat stink
vir die godjies wat kla
dinge is nie meer wat hul was as jy my vra
tjie het verander en die nuut is nie so goed
soos die gewese wat was en dis tyd dat die
Kok sy resepte verander en nuwe groente plant
of die oues vir die varke gooi wat dink jy?

SKIMMEL SPONS

spinikel spinokel of sponikel
kolletjies wikkels en gelags ek's getikkel of getokkel
wielietjies waggel die snor rittel 'n traan biggel
ek's 'n boggel 'n aap wat oggel oggel (aaklige geroggel)
siekteswamme vreet my neus en die wurms proe my bloed
sponkel sinkel of spinkol
ek's pogemoer ek's opgevreet

IN VREEMDE LAND

ek is alleen en die goed hier vind my snaaks
hulle vat orals en kêkkel soos pikkewyne
en dan begin hulle pik en smaaklik kou
dis eerstegraad
ons wonder of ons van sy been meel kan maak.

WARM SON

En die son was op. Hy't my vertel van gister
soos hy was 'n bloedkol
homself geprys hy's op sy pos
in opstand het ek KARAS hart van vuur 'n vreemde god
die donker son my wrewel laat hoor
en ongeskeer reeds stoppelken nog swarter van roet
hom in die oog gekyk
blind die vloek laat hoor
laat 'n magtiger een as ek jou breek
jou vuur jou lig siedende hel en
jou skop die niksheid die tydloosheid in

TREIN

net ek en die nag het gehoor
toe hy deur die donker stilte breek
en met diep gestamp op ysterspoor
die klowe wakker skud
die wit lig het langs die helling
af gepriem geboor
en al soekend oor bos en skaduwee
die ligslang aangevoor
dit was sy lewensbaan
koud - 'n glad groef van metaal
reguit en lank
en luister kyk: op die laaste draai
het die lyf geknak -
soos 'n ouman moeg en pap die stasie ingerol.

TERUGKEER

in die pikswart nag van sy koue
gewaar die ou man die bondel sterre
wat saam een word en in 'n vlamstraat
a
f
v
a
1;
lang vuurvingers wat in die hemel gryp -
'n wonder van die verbye tyd en iets wat
jare van miljoen en nog meer gelede (so
sê hulle, die dom geleerdes) maar almal was bang
geen wet kon dit bind.

ANNELI PIENAAR -

verlange

skemer-stilte

VERLANGE

Troosteloos die reën teen my kamer se ruite
en alles is grou en gryns en verlate
daarbuite;
Maar hier binne is lig en die lig is my lewe,
waar ek alleen teen die buitenste bewe;
Hoe lank nog die tip-tap-tip van die druppel?
Hoe lank nog spartel om nie te verkruppel
onder die las van verlange⁹
Waarheen die gadagte in stikdonker nagte? Waar-
heen die drome in ure van slomer? En
bange verwagting dat alles na lange ver-
smagting tóg anders sal wees, . .

En die reën drup voort en die liggie brand
flouer; die angs en verlange akkoord snik, in
die ligkol al nouer ..

SKEMER-STILTE

Stil tevrede by jou ..
Waar heel my siel ontvou
In oomblikke van vrede,
En oor die skemeraand die rede
Van my rustigheid verraai.
Waar siel en hart in eenheid draai
Om enkelpunt van liefde ..
Waar in ons oë se diepte
Weerkaatsing van ons lewe lê -
So verstil die weemoed en ontsê
Is van las van stil verlange ..

TJAART POTGIETER -

grammar

i have reached

alice in wonderland

sea scream

From?

ALICE IN WONDERLAND

(- for the time being)

Based on Amerindian songs from a book by
Jaime do Angular,

1.

rattle, warsong, hundred
locust, I,
I never die
song of the sun
burning
gleaming like a hundred soldiers
I am a war song

2.

I rot in the sun
rot when the fly comes smelling
big flies smell at the rotting me
go away
I dream
rotting in the sun

3.

I look for locust
not bee
locust shall be my song
totem for me
power in the sun
whirring
rattle
power for me

4.

I lie between golden sun
and golden sand
flash
glitter
news from my home
news brought by a cross in the sky
and I look
at hills

5.

old beggar-woman
with backhouse
at what do you look
without eyes

6.

the moon is dying
the night is coming
coyote howl
my soul is dark
and the moon
is bitterness in my heart

7.

my head,
not arrows, in my
quiver

8.

sun blind
power
I call
where are you

SEA SCREAM

- a happening

poem one:

there has always been this quiet
the girl is also still perhaps
she has moved one finger or
five or ten or an arm
with slow quiet and also one foot
with beauty dancing quiet and beauty
the sound of her heels has alive a
rhythm of life of sound that is
starting to move sea alive
overwhelmingly alive quietly the sea
screams

poem two:

light that has been green also white on
the woman high sitting millenniums

poem three:

scream one two or three
inches movable a great crane
a man and two others that move
shifting people and objects with strength
and great sound and red and white
also the rotting sea always with us
that beautiful sound

poem four:

that beautiful sound of slow spasm
dying a flute quietly
the rain and the wind perhaps
the snow silver feet

poem five:

the rise the ebb tide
and the sea
screams
and ebb of those who have seen the sea scream

HENK RALL -

kosmos

komplot

fees

buite-pasiënte

halfmense

kunsuitstalling

kanker

orgasme

fragmente uit: die helbos

KOSMOS

Uit 'n skemerslaap om die kern val
rypfunklanke die máát uit:

hallusinasies van makabere geraamtes op
apokalipiese perde
en slagters op die mure wakker in die
skemerslaap

daar's mense wat mikrobies in die derms
van die aarde wriemel;
op 30,000 voet lê hierdie aarde witgeskyt
van dorpies, dorpe, stede liggies
en die koue staalstang van die witwet
(hang lank, swart nag,
want Yeats se ruwe dier
hang halfmas aan 'n wêreldkruis)

o bou vir my sintese tussen
eilande wat drywende
'n nuwe boodskap het
en die Suiderkruis wat pyl hang
in die tregter van die hart

'n opwindende tydwind waai
helure en 'n priesterdigter saam
en Atropes knip die lewendraad.

KOMPLOT

In Wall-straat sluit 'n agterdeur
'n jas en enkelkaartjie êrens heen -

die liefie met die hermelyn
loer skuinsoog uit 'n huurmotor en
stap so, oe, so kropduifbors
Berlyn se Hilton binne.

Oor watter rooison-horison sal
bloed weer dié keer kom?

FEES

Wit ligte waai vuurspeek en sterverdwaal,
vanaand sny hierdie volkie weer
mals gerwe uit sy spogland eer -
hoe raas die splinterklank gebreekte taal.

Ironies dié ding van hosanna en vergeet
van nagvrouens met visreuk aan;
klap hard aanstons en, ag, beaam
net niks waarvan die brein se stil pool weet!

En iemand dink aan solderappels, uitskotgoed,
oor môre se outopsies in koerante,
oor watter lot in watter hande
en draai 'n vers onsterflikheid-is-soet.

BUIITE-PASIËNTE

Dis rou-rooi en die pyn lê baar -
maar bitter min weet hoedat daar
agter die maskerige stil paar oë
ander flenters pynlik voeg en paar.

HALFMENSE

(Namakwaland en elders)

Dis blomglad en dis lekker-bly
vir dié soort wat dogmaties wei:

Die vis-en-weerlig-wonder wat in water is,
traak nie solank daar wáter is.

Vergeef, groot God, die sond e en die wyn,
maar boweal hul masker-sonder-pyn.

KUNSUITSTALLING

Uit koperlipdoek kom 'n wêreld los
totaal met ligare en kinetiese hart
wat onvermoeid 'n eie erkening uittik

en die brug slaan

tussen 'n edelgesig
in opgebreekte lig

en blink beweging wat geen erosie
ondergaan nie.

'n Rooi luiperd in die bloedkreet van genot
stort sy gekwete, gekolde kwyl
tevergeefs in rooi-op-doek uit
want klein voëltjies lig
pik verbloemd gulsig
alle kleur in prisma's op
en kots dit fyntjies
in staalblink silinders uit.

KANKER

Onderkant my bladbeen woel
bitterblou die kankerkramp
en ek hoor hom voel-voel
my daggies aftel in sy sak.

ORGASME

Oor die sponsbeweging van jou lyf het ek gesalomo:

o vroegmôrebruid uit gisteraand so feniksvuur,
klein liefpling, droomding wat die nag lank duur.

Twaalf wit voëls swem nuwe strome oop deur brein
en pienk glasvog waarin pudendale krete ons berym
as ouforiese kadawers met 'n dunwitsagte bekkenlyn.

FRAGMENTE UIT: DIE EELBOS

Die nag het 'n effense windjie en die sterre het ophou
raak aan die bome en verder gaan hang,
gaan herfshang soos klein, warm mane in die kouer
lug van hierdie Mei in sy laaste kleurvalle.
Nog 'n lig, 'n maan, 'n ligmaan wat lig laat deurval
in sproeisels deur die donker van die kerfsnag
en deur my.

Ons gaan die wind terg: teen hom en in hom
en saam met hom en deur hom hardloop
en verwaai word in hierdie laatuur
waar die slaap dikoog deur die strate sluip
en die lewe uitsuig soos bloedsuiers.
Ons gaan warrel tussen die droëplataanblare
en speelmaters word van die stukkie maan
en die lewe wat blý leef in die nag
langs konkas vure en kragentrales -
tot die groot, swart voël wat nessit oor die aarde
sy vlerke lig sodat dit dag kan wees:
en dan dans ons die dag in met 'n voordaggroet
warm soos 'n kwartelbors op eiers.

Toe die duiwel besluit het om God oor te maak,
het hy jou gemaak: klein diktatoriale godjie
wat met sy vinger op die kwaad rondloop
en die oordeel afroep op almal wat buite
die beskimmelde groefie van jou bestaan
saamleef met wat eeu na eeu ontroer het,
Dis julle wat oneerlikheid uitgespan het
wat soos siek swamme aan die mensheid kleef ...

ek is "bang vir die klam klewerigheid van jul hande
en die benoude krepitasies van jul borste;
ek is bang vir die siektes wat in sulke donkerte
anaërobies woeker en sy gasheer gelykmaak aan
weefsels sonder boodskappe en 'n brein sonder indrukke.

.....

O, mag die gode ons in smeltkroese
en met loog suiwer dat net dié oorbly
wat oor dinge dink en praat wat vol
van die mens se bitter geboortes sit,
uiting is van sy worsteling
in die krom groewe van die brein.
Iewers, in 'n vroeë tyd, het die Melkweg
die aarde uitgeskil en 'n plek gemaak
vir elke eerlike motief en uitgryp uit die donker;
en tog:
êrens langs die pad het die meeste agtergebly
en atavisties gesperm tussen bollende dye.

.....

Dis nie 'n tyd om te slaap nie! Om narkoties
dié helderte te relegier tot 'n onbewustheid nie!
Hulle slap: in kamers en krotte en latrines
en snork die ou-lug oor en oor in hul longe in
in 'n kwispelende, lispelende sipresstem.
Mý bloed is rooi boodskappe na die brein en spiere!
Dis 'n nag vir die gode, vir dié wat met hul oë
en harte sien en die beeld môre witlig, witlig
mors in die nou beklemmings en donkertes van
die miljoene wat nou slaap en môres norsgedroom is.

.....

CASPER SCHMIDT -

oomblik van skep
markant om middernag
kankere muse
ontsyferinge van die noösfeer
patafisika
en 'n geseënde nuwejaar
ode: klein en eensaam nag
dual
rebels
iets soos knolle en sitroene
dood langs aan
heilige stad

OOMBLIK VAN SKEP

as my ore kore hoor engele wat
 silwer triangles is en klingel as
my hart vibreer 'n diep sonore
 goue basse gong vibrerend
uit die regop toring van 'n slaweklok
 as ek konsentreer my intelligensie
op brandpunt bregma alle emosies
 en herinneringe op eindpunt omega
hipnotiseer ek swaai visstokke katrol op
 uit die diep verlede woord versreël
strofe vers siklus bundel oeuvre
 bloemlesing literatuur 'n weermag
onbeheerbaar groot 'n vangs van manne
 trots soos woorde wat regopspring
op bevel loodreg en opkyk reguit
 die oneindigheid in

MARKANT OM MIDDERNAG

die motor wat aankom sag langs die nag
is maar net twee ligte
die robot maar net 'n sonsproeiige glos

die jasse van chirurge wat oor jou buk
is maar net wit lappe
en dood maar net 'n gelanseerde asemstoot

KANKERE FUSE

Ek geur na 'n koue kadaver
klaar gedissekteer en opgefok
Ek geur na kalkige bene
en die velde van Ragnarok
Ek geur na 'n maer mummie
diep in derms van die Sfinks
Ek geur na 'n vrot foetus vasverkalk in
formalien

Ek geur
en Ek geur-geur
altyddeur

ONTSYFERINGE VAN DIE NOÖSFEER

Ghromil an ghrit;
wi ton wihenna boor -
ra shambri (ra shambri!) opti
(opti!) wenneoor!

Fos fotin seta
boreala om petami
ada shin tonga
fe riemanol, jajami.

Toe giro palinbas
kil om me brang;
mensis apsou lit
a leensy leeve lang.

DUAAL

oor 'n reuse amorfe sampioen
geel en rooi en winderig en wit poos die
kweker
buk laag
ruik aan die stoelsel
en lig sy oë hemelwaarts
is dit eetbaar of gif amen

REBELS

ek wou 'n sonnet skryf uit pure haat
teenoor die smorende stingelranke
van die samelewing ek wou uitgil
teenoor die onnosel burokrasie -

ek en my vriende het nese idees
uitgebroei onder 'n hen en versorg
en slinks opgevoed ek het domastrant
hulle slegs op linkse leesstof gevoer -

ek het sterk planne bedink en mense
saamgebring in 'n massa soos beeste
in 'n kraal ek het hulle hokgeslaan
en snags met 'n dosis gif aangehits -

ek wou die hek oopgooi dat hulle vaart
die massa plat kon lê - MAAR EK KON NIE

IETS SOOS KNOLLE EN SITROENE

Die outomatiese kamera
verander van gedagte
en neem 'n selfportret.

DOOD LANGS AAN

met die finaliteit van 'n sterwende olifant
rook my buurman op sy sterf-
bed 'n sigaar en sproei die rook
in die vorm van marmotjies ontdekkend oor
'n gesedimenteerde ideewêreld uit
(oor 'n put se diep bo-
dem begin marmotjies stadig
soos herinneringe snuif)

met die finaliteit van 'n sterwende olifant
asook onder medewerking van die ywerige dood
wat sy longesteel / uiter
hy 'n stil stom kreet
palinode!
op sy groot en rustige, familiare gehoor

Waarlik gil hy die dood is
die oopbreek van 'n dolleë
eierdop

(wurg) (wurg)

PATAFISIKA

Waar in die woestyn
die bossies in die natste skeure welk
het 'n kameeljas- en sandaledraer
dolend rondgewandel
met sy vingers feitlik vergroei
om die wit horings- van 'n gazelkopbeen

en hy was dolend in transit
en in transit was hy naby my gewees
en hy het my vertel:
ek dan is god die vader
in geheel en al
volkome onsigbare wese

en dié woestyn
het ek angstig verlaat -

„EN 'N GESEËNDE NUWEJAAR"

die oggend na die aand vantevore
- die nuwe voordagson emitteer dampe
wat verdiepings hoog soos vog bly hang
en my met molmwolkige mis bemes vir 30 dae -
ginwalging brandywalging vodkawalging
waaaaaaaaaálging

ODE: KLEIN EN EENSAAM NAG

alles noteer ek aan onder die maan
om my hoop op krukke te laat staan:

kaasgroen
fragmente sagnat gedrapeerde
wolke
rondom die brak blasè
van pramberge op die harde plato
waaroor 'n warm
en bloedige godsdienstige wind uitswaai
vertoornd
soos die koue gluur van 'n koning
oor sy yl afgemaaide troepe:
(streepmuis
vaagweg verweg stadig naderslepend
oor die stywe stertpenne van moedertjie aarde
waarbo 'n groeisel aan die vlies van die hemel
'n ulser kaasgeel ulser 'n maan
wat ewigdurend aanhou sweer sweer in
wag

- o pynlike
blyheid -

in wag
op die koms van die vlymstert liefde
van die aarde so selde suksesvol lanseer
so selde
so selde
fanfaries verwelkom op die maan

HEILIGE STAD

- sancta sancta
sancta urbs!

'n Koepel van onbreekbare glas
hurk wydsbeen oor ons stad;

onder die koepel álles móói
maar buite glib soos slym

drup sag en sinister rooi en nat
uit ontelbare gieters bo die stad

ontelbare taai stroompies bloed
wat ons koepel bloedrooi laat roes;

dus salig snoesig 'n unieke muiseras
ingenes onder ons sonrooi skilferglas

voltrek ons in wollerige streepdrag
ons seremonies op springende pas.

HENNO STENVERT -

Overweeg my fysiologisch
venus geboren
stervend de liefde
worm van de aarde
meisje en vogels
dood van de nacht
een hek geopend
watervogel

OVERWEEG HY PHYSIOLOGISCH

Adem mij door je neus en mond
maar je longen, en zuig mij
naar je bloed, spoel mij
door je lichaam:

naar de ruime holte van je hart,
laat mij spoelen om je gedachten,
stuur mij naar je voeten
en draag mij, lopend met me
door de straten; naar je handen
moet je mij sturen en je handen
gebruiken met me

of als je wilt -
stuur mij naar je nieren, je lever,
je huid, terug naar je longen -
en verdun mij in je atmosfeer.

VENUS GEBOREN

laten we elkaar beminnen
konventioneel liefhebben
met onze handen als schelpen
voor de geboorte van Venus

laten me spoolen als schuim
van de zee "tussen je handen,
ontvang de golvende zee
mijn groen lichaam

en laat je haar nat worden
en kleven om je gezicht, zeg
konventioneel ik heb je lief en
bedek je borsten met je handen

STERVEND DE LIEFDE (voor K.)

Schenk aandacht aan
mijn bloedloos wordend hart,
het wit worden van mijn vlees -
schenk je aandacht aan de komende dood
van mijn lichaam:

bijt mijn lippen bloedend,
scheur mijn rug met je nagels:

schenk mij de wonden van de liefde,
want mijn lippen worden wit
mijn rug draagt vlekken van de dood.

laat mij bloedend leven.

WORM VAN DE AARDE

Het kan gebeuren
dat ik later
de onderkant
van afgelopen zolen
van oude schoenen
van beschaafde mensen
zal zien,
kruipend in het zand.
Misschien zal het dan
bovendien onmogelijk zijn
het gat te vinden
dat ik gemaakt heb
in de aarde:
zorgvuldig uitgevoerd
met gebreekt modder
en slijm van mijn lichaam.
En die schoenen
zullen geschrokken rillend
blijven staan
nadat zij het groene vocht
geperst hebben
uit mijn lichaam,
en ik een vlek geworden ben
onder de schoenen
dicht bij de aarde.

MEISJE EN VOGELS

Ik zag een photo in een boek
van een meisje op een rots
die speelde op een fluit

en achter haar vlogen vogels
als klanken van haar fluit
in de lucht om haar schouders.

Ik deed het boek dicht
en zag het meisje met de vogels
vliegen naar het zuiden.

DOOD VAN DE NACHT

De nacht kromp ineem
zoals het sterven van een spin,
want iemand brak
de web van de nacht:

brak de draden,
doodde de spin,

- vallend een cocon
bijna leeggezogen
opende ik mij ogen.
Goedemorgen Zon,
welkom
in het land van de doden.

WATERVOGEL

De watervogel: een tak
van een dode boom
rottend in het water

vereensaamde vogel
vereenzaamd de regenlucht
de grijze wereld de onbekende
nevel op het water

Ik ontdekte haar toen
ik een dicht stuk
van de nevel was,
toen ze vloog schreeuwend
laag boven het water

toen versteende ze mij
een rottende boom
mezelf verspiegelend in
het water.

EEN HEK GEOPEND

Ik loop naar het hek van de tuin met bloemen.
Ik open het voorzichtig met groeiende handen.

een hek ge-opend dat de tuin beschermd
waar ik wil groeien
diep als een boom met zuigende wortels
van mijn lichaam een rechte stam
met krampachtige takken van de liefde

Waardig als een boom groei ik in deze tuin met bloemen.

CHRIS VAN NIEKERK -

bid en skel

BID EN SKEL

As 'n bliksem die nag verlig
vou warm broers,
en prewel hande lippe skynheilig teer:
wie God, sal ons offer
hierdie keer?

As 'n donder die stilte skeur
gryp hul een
en lê hom neer
en vlug amper statig
in blinde hutte,
vensterloos en donker.

As die water spoel en was
lê later die offer
skoon en blink
sy hande koud, soos marmer
glad en stil.

Dan juig hulle vals
'n lofsang teen die grasdakke
- want God is goed! -
en prys hom met hande klewerig
van die broederlike bloed.

GEORGE H WEIDEMAN -

vlug

jagter

blommekeyker

lied van die erfboer ná 'n goeie somer

oorlogskop

besoek van die wit hings

sperrgebiet

geoloog

mite van die toorklip: gedagtespel

laaste herfs

uittog met lied en kitaar

wolkbreuk

(by die geraamte van 'n digter, + 2000 n.C.)

verlore kalahari-ryk

BLOMMEKYKER

Ek wil weer op Beenbreek tussen die blomme
gaan buk: die veelheid van kleur indrink
en die skoonheid myne maak; oor die bontveld
draf en juig soos 'n klein kind - ek wil
'n wit gousblom aan my hart vasspeld.

LIED VAN DIE ERFBOER NÁ 'N GOEIE SOMER

Die oggend is mooi en vol in die speen:
ryp spanspek en voordagreën
wieg op die ooswind, stamp teen
die kranse, syg deur riet en katoen
en kom stoel in die hart van my waatlemoen.

OORLOGSKOP

Die maan kom sit nie meer saans
op Oorlogskop en huil nie, net in jou drome
gil die kartetse nog blink en bont
Hulle sê daar loop saans by Oorlogskop
'n Duitser met wit kamaste rond.

VLUG

Die haan se kam lê elke oggend rooi
MAAR vanoggend vlieg ek met vlerke
(soos uile) saam met die sterre,
druk my neus tussen klip en sooi;
skuil in die arms van 'n kokerboom
teen die spiespunt van 'n son
en woorde wat soos koue visse om
my swem (die ontbinding van bloed) en droom
en sing, en draf met die duinwind;
sit knus in die vere van piet-sê-so
en kyk oor Grootrivier en Namakwaland:
hier lê nog diamante wat vonkel in die oë.

JAGTER

Ek wil weer jagter word oorkant
Gariëp: springbok en gemsbok
sien speel in die duingras by Witsand;
met die wapen van die woord weer soek na
die koedoe wat die groot horings dra.

BESOEK VAN DIE WIT HINGS

Kelkiewyn se groet het stil-stil gevloer
in die vreemde grysheid van die oggendlug
Die bakoor draf al op sy nanagspoor,
skrik, en draai omkyk-omkyk witkwas trug
'n Voorwind speel op die xnaboomvlak:
staan op uit die grond, hardloop en tol
en kom vroetel met sy spitsneus sag
tussen vuurklip en gousblom en twagraspol
In die weste is die lug rooi soos vuur;
die son 'n bloedsteen, 'n groot valk
wat rooi-oog uit sy ver nes sit gluur;
sy vlerke sluit dig oor platklip en vlak
Stoftong op stoftong streep oor die veld -
geelkapel wat met bakmaak en lyfswaai
dabbie en witgat en kameelboom neerverel;
teen Swart Aup se skof kruip 'n rooi pluim uit
Die rooi nag kom met hoewegeklap,
vol van drif en gloed en drang -
maar teen die vlies van die aarde, teen boom en tak
bly slegs enkele druppels huiwerig hang.

En as dit weer lig word, en kelkiewyn soek
laag oor die leegtes en roep,
en bakoor trap mank-mank sy diep pyn
driespoor tussen xouroeosse oop;
as die lug weer skoon word, en die son stoot
met warm hand oor Grootrivier -

GEOLOOG

Die brein so pegmatiet
is 'n witrif veldspaat en kwarts
wat berg na berg uitskiet
As die hart so hamer daarteen tik,
klink net plek-plek, op granietrug
of ouklip die kristal van beeld
en verbeelding diep onder terug,

MITE VAN DIE TOORKLIP: GEDAGTESPEL

Die ander ek in my is gesluit:
'n veraf tinteling wat ek voel
en vaagweg sien, soos wanneer die son
sy krans dof deur die sleepmis gooi;
'n bewus-wees soos van reën
agter die wit kam van die horison;
soms 'n wete wat iewers ryk geskakeerd
soos spoelklippies in winterwater vonk:
my ander ek is tieroog; meer: dimensieloos
My ander ek is towenaar, gees en god.

dan lê die geelkapel so sleepsels wyd: blom
en boom en veld is gebreek en stil
Teen Karagas se skuinstes gryp kokerboom en melkbos
met swart vingers lug-in; die pyn lê oop en vlak: Die
Wit Hings van die Namib het sy spore diep oor die
voor-Boesmanland en Gariep kom trap.

SPERRGEBIET

Oor die sonland; in die vlamrooi sand
streep sy skoenspoor stram van klip tot klip,
al op die koelte sy yl voetpad
en die blink sleepsels van sy eng begrip

In die sandrivier so droë loop
slinger sy spoor lank om 'n ou gorê
Langs 'n verweerde skerm gryns 'n hoop
bleek bene en 'n waterbottel lê

halflyf in die sand Hy sleep sy tam lyf
verbete voort: duin-af, duin-op, duin-oor
tot waar 'n drietal aasvoels met kras gekyf
saam begin kring met sy kaalvoetspoor.

LAASTE HERFS

Skerpioen se stert
buig halfsirkel
om die son;
slaap onverstoord
die laaste dae om

Iemand trek die koord
en skerpioen slaan
sy angel sterre-diep
in die kuitspiervleg
van die jagter weg

Orion stert
en die confetti
val verruklik
Die groen planeet
ruk spasmodies, spuit
'n vuil, swart slik
op die nag so strande uit.

UITTOG MET LIED EN KITAAR

As die vroemôreson kliplangs spring,
val ons in die pad by Lekkersing
En eers die laatmiddagson van Oumenshoog
sal ons eendag weer 'n staning bring.

WOLKBREUK

Die katooguil sit swart gehurk
teen die bloublits agter die westerkim
By Brukkaros begin 'n swaarweerwolk
met flitsende tande langs die krans af te klim

Die katooguil vou sy vlerke oop
en vlieg langsaam ooswaarts oor die vlak
Van twee kante kruip die wolke aan:
flitsende vlerke wat voor die maan inflap

Die wolke hang met sakbuik laag
oor die vlak waar die dwarrels dans
tot 'n dier iewers grom en alles stil en vaag
word. Iewers skeur 'n tak en die bars

skiet verblindend tussen die sterre deur
Die katooguil so vlerke sleep en hy sak
fladderend na benede. Iets gee mee en die maan
kantel die seë van sewentig eeue om oor die vlak.

VERLORE KALAHARI-RYK

Iewers tussen marambaranke het 'n kliptoon
uit die sand gesteek: die voet van 'n sfinks
of 'n haksteen van yster en klei uit 'n ou droom

Af in die duin, onder diep kameeldoringwortels
sper 'n leeu sy kake, maar sy goudbruin maanhaar
is koud; teen die klippoort pryk twee tortels

Die plaveisel is uitgetrap en teen 'n stalmuur
kniel drie manne: werwels en skedels vreemd
gebuig oor pik, graaf en die as van 'n wierookvuur

Onder die plat klip tussen strooistof: kalsedoon
en smarag, en met vreugde ontdek ons 'n goue skottel
Die beleë ridderwyn smaak soet en bietjie suur.

(BY DIE GERAAMTE VAN 'N DIGTER, ± 2000 n.C.)

Ons het die geraamte gevind:
nog ongeskonde soos van platinum
Spier en murg moes hoeka reeds ontbind
het, maar in die brein se beenkas
kom ons af op 'n gewelfde stuk agaat,
of is dit bandom? Ons geologiese kennis
is yl - maar tog genoeg om seker te weet:
hier iewers (vorentoe, grawe!) moet diamante wees;
die man was tenminste 'n profeet!